

МЕЖДУНАРОДНО ДВИЖЕНИЕ НА ЧЕРВЕНИЯ КРЪСТ И

ЧЕРВЕНИЯ ПОЛУМЕСЕЦ¹

Мария Костова²

+ История

През юни 1859 швейцарският търговец Анри Дюнан пътува към Италия, за да обсъди с френския император Наполеон III затруднените търговски отношения с Алжир, по това време окупиран от Франция. На 24 юни той станал свидетел на Битката при гр. Солферино. За едно денонощие над 40 000 войници и от двата фронта загинали или били изоставени ранени на бойното поле. Анри Дюнан се ужасил от трагичните последици на битката, страданията на ранените войници и почти пълната липса на медицински грижи. Той изцяло забравил първоначалната причина за своето посещение и за няколко дни се посветил на подпомагане при лечението и грижа за пострадалите. В дома си в Женева, той взел решение да напише книга, озаглавена „Спомени от Солферино“, през 1862 сам финансирал публикуването ѝ и изпратил копия до водещи политици и военни дейци в Европа. В нея Анри Дюнан не се ограничава с разказа за сражението, а описва страданията и изоставянето на ранените, както и спасителните акции, които организира. Той подсказва идеята за създаването на бъдещата световна организация Червен кръст.

Анри Дюнан

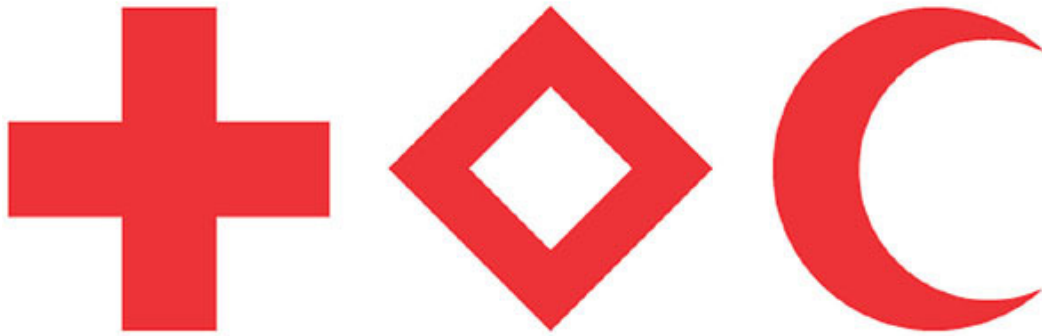
Той изцяло забравил първоначалната причина за своето посещение и за няколко дни се посветил на подпомагане при лечението и грижа за пострадалите. В дома си в Женева, той взел решение да напише книга, озаглавена „Спомени от Солферино“, през 1862 сам финансирал публикуването ѝ и изпратил копия до водещи политици и военни дейци в Европа. В нея Анри Дюнан не се ограничава с разказа за сражението, а описва страданията и изоставянето на ранените, както и спасителните акции, които организира. Той подсказва идеята за създаването на бъдещата световна организация Червен кръст.

На 9 февруари 1863 четирима граждани на Женева – bankerът Гюстав Моание, генерал Гийом-Анри Дюфур, както и лекарите д-р Луи Апия и д-р Теодор Моноар се присъединяват към Дюнан, за да образуват Международен комитет за подпомагане на ранените – бъдещия международен комитет на Червения кръст.

¹ Доклад, изнесен на семинара „Развитие на гражданското и наказателното право на държави-членки на Европейския съюз“, 21-24 май 2010, организиран от Департамент Право на НБУ.

² Студент в програма Право, НБУ.

През октомври 1863 Международния комитет организира конференция в Женева с цел разработване мерки за подобряване медицинското обслужване на бойното поле. В следствие на двете Женевски конвенции (първата – от 1863 и състоялата се година по-късно по инициатива на швейцарското правителство) се формулират начините на действие и функциите на комитетите за подпомагане на

ранените, учредяват се и национални комитети. Така се ражда движението на Червения кръст.

+ Емблема

Емблемата – червен кръст на бял фон е образувана от цветовете на швейцарското знаме в разместен вид (в почит на бащата на Червения кръст – Анри Дюнан). Основната цел на нейното въвеждане е да се осигури закрила на ранените при въоръжен конфликт и на лицата, които им оказват помощ. Въпреки че Червеният кръст не представлява религиозен символ, ислямските страни отказват да го използват и през 1929 се въвежда алтернативна емблема – червен полумесец на бял фон³. Съществуват само две законни форми на употреба на емблемата: защитна – по време на въоръжен конфликт, и индикативна – предимно в мирно време, обозначаваща лицата и обектите, свързани с Международното движение на Червения кръст и Червения полумесец. През 2005 г. е приета допълнителната отличителна емблема – червен кристал на бял фон⁴.

³ “Правилник за използване на емблемата червен кръст или червен полумесец от националните дружества”

⁴ Четири многостранни международни съглашения са сключени в Женева.

Първата Женевска конвенция (1864) се отнася до ранените и болни бойци на бойното поле.

Втората Женевска конвенция (1906) се отнася за поведението на въоръжените сили не само на бойното поле, но и в морето.

Всяко неправомерно използване на емблемата води до намаляване на защитната ѝ стойност и до накърняване ефективността на хуманитарното подпомагане.

На 8 май се отбелязва Международният ден на Червения кръст и Червения полумесец. Празнува се от 1953 г. по решение на Международната конференция на Червения кръст в чест на годишнината от рождението на Анри Дюнан (1828).

+ Международно движение на Червения кръст и Червения полумесец⁵

Международното движение на Червения кръст и Червения полумесец е международно хуманитарно движение с приблизително 97 милиона доброволци по света. Основано е да закриля човешките живот и здраве, да осигурява зачитане на човешкия живот, да предотвратява и облекчава човешкото страдание, без каквато и да е дискриминация по отношение на

национална принадлежност, расова принадлежност, пол, религиозни вярвания, класова принадлежност или политически възгледи.

Движението се състои от няколко отделни организации, които са правно независими една от друга, но са обединени в Международното движение на Червения кръст и Червения полумесец по силата на общи основни принципи, цели, символи, правилници и управляващи органи.

Третата Женевска конвенция (1929) въвежда ново положение, като уточнява, че неговите условия се отнасят не само до гражданите на страните, ратифицирали конвенцията, но до всички хора, независимо от тяхното поданство.

Четвъртата конвенция (1949) за защита на гражданското население и военните лица по време на война е създадена, за да определи твърди стандарти за защита на гражданското население в местата на военните действия и в окупираните територии и да забрани военните престъпления. През 1977 г. са приети два допълнителни протокола към Конвенцията от 1949 г., отнасящи се до защитата на жертвите от международните въоръжени конфликти и защитата на жертвите от вътрешни конфликти. Употреба на червения кристал е регламентирана от Третия Допълнителен протокол към Женевските конвенции

⁵ The International Red Cross and Red Crescent Movement

1. Международен комитет на червения кръст (МКЧК)⁶

ICRC

МКЧК е независима частна хуманитарна организация със седалище в Женева, Швейцария. По силата на Международното хуманитарно право, МКЧК има изключителното правомощие да защитава живота и достойнството на жертвите на международни и вътрешни военни конфликти. Делегати на МКЧК посещават в затвори и хора, задържани по политически причини, като се опитват да облекчат условията им на живот и да им осигурят подкрепа. МКЧК има Международна агенция по издирванията, която се занимава с приемане, регистриране и предаване на

информация до семействата и близките на жертвите на въоръжени конфликти, издирва изчезнали хора, събира отново членове на разделени от въоръжени конфликти семейства, подпомага ги за издаване на различни документи. От октомври 1990 МКЧК има постоянен представител и наблюдател към Общото събрание на ООН. МКЧК е награждаван трикратно с Нобелова награда за мир – през 1917, 1944 и 1963.

Първоначалното мото на МКЧК е „Благотворителност посред война”.⁷ През годините то се променя като от 2007 насам е „Заедно за хуманността”.⁸ МКЧК е рядък пример за частна независима организация, която е инициатор за създаването и утвърждаването на Международното хуманитарно право и работи изцяло в съответствие с неговите принципи. Юридическият статут на МКЧК произтича от Женевските конвенции от 1949 и от Устава на МКЧК

Противоречиво на общото схващане МКЧК не е „неправителствена организация” в чистия смисъл на термина, нито пък е междуправителствена организация като ООН. Преди членството е било ограничено само до швейцарски граждани, но след 90-те години Комитетът назначава персонал от цял свят, както на полевите си мисии, така и в централата. МКЧК има специални привилегии и имунитети в редица държави, по силата на споразумения между Комитета и правителството на

⁶ Comité international de la Croix-Rouge (CICR) – фр.
The International Committee of the Red Cross (ICRC) – англ.

⁷ Inter Arma Caritas ("Amidst War, Charity")

⁸ 30th International Conference of the Red Cross and Red Crescent, 26-30.11.2007, Geneva

съответната държава или по силата на международната практика (например правото на делегатите на МКЧК да не свидетелстват пред международните трибунали).

По швейцарското право МКЧК е частно сдружение. Въпреки това, на практика от дълги години МКЧК се ползва от суверенитет и имунитет на територията на Швейцария. Правната основа на това положение изхожда от сключеното на 19 март 1993 формално споразумение между швейцарското правителство и МКЧК. Това споразумение защитава пълната неприкосновеност на всички имоти на МКЧК в Швейцария, включително главното управление и архивите, предоставя имунитет на членовете и персонала, освобождава МКЧК от всички данъци и такси, гарантира защитения и безмитен трансфер на стоки, услуги и хора, осигурява на МКЧК улеснения във връзка със съобщенията и опростява процедурите по пътуване на членовете на Комитета в и извън Швейцария.

Бюджетът на Комитета се формира от три източника: държавите, подписали Женевските конвенции и протоколите към тях, Националните дружества на Червения кръст и Червения полумесец и други различни финансови приходи – фондове, дарения и завещания. Редовният бюджет (за 2009 г. това са 168.6 милиона Швейцарски франка или 15% от общия бюджет) на МКЧК, покрива главно постоянните разходи от дейностите на МКЧК в Женева и по места. Извънредните бюджети съответстват на спешните акции и се финансират чрез постъпления, получени в отговор на апелите по конкретни поводи (за 2009 година това са 996.9 милиона Швейцарски франка или 85% от общия бюджет).

д-р Якоб Келенбергер, председател на МКЧК

Ръководните органи на МКЧК са Асамблеята, Съветът на Асамблеята и Директоратът. **Директоратът** е основният изпълнителен орган на Комитета. Той обслужва ежедневните въпроси, докато Асамблеята определя политиката. Директоратът се състои от един генерален директор (по настоящем това е Анджело Гнедингер, а от 1.07.2010 постът ще заема Yves D'Accord) и петима директори в

различни области⁹, които се избират от Асамблеята през 4 години. **Асамблеята** се свиква периодично и отговаря за определяне на целите, насоките, стратегиите и ръководи финансовата част. Членове на Асамблеята са максимум 25 швейцарски граждани. Те се избират чрез кооптиране за период от 4 години и могат да бъдат преизбирани неопределен брой пъти. След третия мандат се изисква квалифицирано мнозинство (2/3 от всички членове), за да се избере наново даден член на Асамблеята. Това е допълнителна мотивация за членовете да проявяват активност и да бъдат резултатни. Асамблеята избира **Съвет на Асамблеята**, състоящ се от петима члена и който представлява особено активно ядро на Асамблеята. Съветът заседава минимум 10 пъти годишно и по дадени въпроси има правомощието да взема решение от името на цялата Асамблея. Той също така организира заседанията на Асамблеята, улеснява комуникацията между асамблеята и Директората. Обикновено членове на Съвета са Председателят, двама заместник председатели и още двама члена. Асамблеята избира и **Председател на МКЧК** за срок от 4 години. Председателят автоматично става член на Асамблеята, член на Съвета и лидер на МКЧК в момента на избирането си, но не е задължително той преди това да е бил член на МКЧК. Част от членовете на Асамблеята поддържат идеята за избор на Председател, външен на червенокръстката организация, например хора от швейцарското правителство, професионалисти от банковото дело или медицината. Влиянието и ролята на председателя не е ясно очертана и се изменя в зависимост от времето и личността на всеки отделен председател. От 2000 година Председател на МКЧК е д-р Якоб Келенбергер, който кара своя втори мандат като такъв. Макар рядко да прави дипломатически изяви, Якоб Келенбергер има богат опит при водене на лични преговори и е свикнал с динамиката на Асамблеята

⁹ "Operations", "Human Resources", "Resources and Operational Support", "Communication", "International Law and Cooperation within the Movement"

2. Международна Федерация на Червения кръст и Червения полумесец (МФЧК/ЧП)¹⁰

МФЧК/ЧП е създадена през 1919 с централа в Женева. Тя насърчава и подпомага всички форми на хуманитарно сътрудничество, които се извършват от отделните 186 Национални дружества, с оглед на изпълнение на основната мисия – да се

облекчи човешкото страдание и да се съхранява мира и достойнството на хората. МФЧК/ЧП осигурява всякаква подкрепа на Националните дружества в специфичните им програми, като понякога посредничи между тях, за да се предоставят по-големи помощи в случай на нужда. При мащабните международни кампании за подпомагане на жертви на бедствия, войни или други кризисни ситуации МФЧК/ЧП е постоянен посредник и източник на идеи за финансиране и взаимно сътрудничество. МФЧК/ЧП е застъпник на интересите на отделните национални дружества на международно ниво. От октомври 1994 МФЧК/ЧП има постоянен представител и наблюдател към Общото събрание на ООН. 1963 година Федерацията получава Нобелова награда за мир съвместно с Международния комитет на Червения кръст.

Стратегията на МФЧК/ЧП до 2020 година включва 3 стратегически цели:

1. Спасяване на живота, защита на средствата за препитание и укрепване възстановяването след бедствия и аварии
2. Даване на възможност за водене на здравословен и безопасен живот
3. Насърчаване на социалното приобщаване и култура на не насилие и мир

Тези цели дават възможност за действие в следните посоки:

1. Изграждане на силни Национални дружества на Червения кръст и Червения полумесец
2. Предприемане на хуманитарна дипломация за предотвратяване и намаляване на уязвимостта в един глобализиран свят
3. Ефективно функциониране като Международна федерация

¹⁰ International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC)

Секретариатът на Федерацията е разположен в Женева, Швейцария. Съществуват още седем постоянни представителства и над 60 делегации по целия свят. Правната основа за дейността си Федерацията черпи от своята Конституция. Изпълнителният орган на Федерацията е секретариатът, ръководен от главен секретар. **Секретариатът** е структуриран в три отдела¹¹. Най-висш орган на Федерацията е **Общото събрание**, което се свиква на всеки две години и в което вземат участие делегати от всички национални дружества. Наред с другите задачи, Общото събрание избира генерален секретар. Между свикването на Общото събрание, **Управителният съвет** е ръководният орган на Федерацията. Той има право да взема решения в редица области. Управителният съвет се състои от президент и заместник-президенти на Федерацията, председателят на Комисията по финанси и двадесет представители от избрани национални дружества. Считано от 2009 година, **Президент** на Международната Федерация на Червения кръст и Червения полумесец е Тадатеру Коное от Японски Червен кръст.

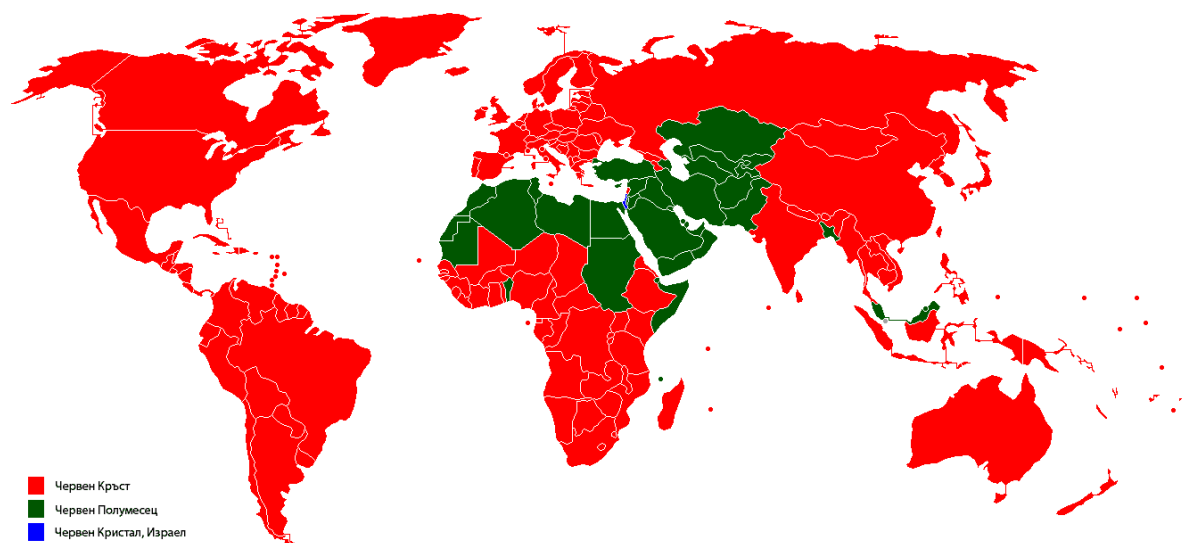

Тадатеру Коное

Основната част от бюджета на Федерацията се формира от вноските на Националните дружества и чрез приходи от инвестиции. Критериите за задължителните вноски на всяко Национално дружество са установени от Комисията по финанси и одобрени от Общото събрание. Всяко допълнително финансиране, особено за непредвидени мисии за хуманитарна помощ, се набира чрез апели, публикувани от Федерацията и идва от доброволни дарения от Националните дружества, правителства, други организации, предприятия и физически лица.

¹¹ "Support Services", "Coordination & Programmes" and "Policy & Communications"

3. Национални дружества на Червения кръст и Червения полумесец

Националните дружества на Червения кръст и Червения полумесец съществуват в почти всяка една страна по света. В момента 186 Национални дружества са признати от МКЧК и приети като пълноправни членове на Федерацията. Всяко дружество работи в своята страната по произход в съответствие с принципите на международното хуманитарно право и устава на Международното движение. В зависимост от конкретните обстоятелства и възможности, Националните дружества могат да поемат допълнителни хуманитарни задачи, които не са пряко определени от международното хуманитарно право или не са указани от Международното движение. В много страни те са тясно свързани в съответната национална система за здравеопазване (предоставяне на спешни медицински услуги, изграждане телефон на доверието и др.)

+ Принципи

Провъзгласени във Виена през 1965 г., седемте основни принципа обвързват Националните дружества на Червения кръст и Червения полумесец, Международния комитет на Червения кръст и Международната федерация на Червения кръст и Червения полумесец. Те гарантират последователността на Движението на Червения кръст и Червения полумесец и хуманитарната му работа.

ХУМАННОСТ

Международното Движение на Червения кръст и Червения полумесец, родено от желанието да оказва помощ без дискриминация на ранените по бойните полета, се стреми чрез своите международни и национални форми на проявление да предотвратява и облекчава при всички обстоятелства човешките страдания. Неговата цел е да закриля живота и здравето на човека, както и да изисква уважение към човешката личност. Той способства за установяването на взаимно разбирателство, дружба, сътрудничество и траен мир между всички народи.

БЕЗПРИСТРАСТНОСТ

Червеният кръст не проявява предпочитание по отношение на националност, раса, религия, социално положение или политически убеждения. Неговият стремеж е единствено да подпомага хората в зависимост от степента на страданието им и да осигури предимство на онези, които се намират в най-голяма беда и се нуждаят от най-бърза помощ.

НЕУТРАЛНОСТ

За да запази доверието на всички, Червеният кръст се въздържа да взема участие във враждебни действия и никога не влиза в спорове от политически, расов, религиозен и философски характер.

НЕЗАВИСИМОСТ

Червеният кръст е независим. Националните дружества, помощници на държавната власт в нейната хуманитарна дейност и подчиняващи се на действащите закони в съответните страни, трябва при все това да запазят своята независимост, която им дава възможност да действат винаги в съответствие с принципите на Червения кръст.

ДОБРОВОЛНОСТ

Червеният кръст оказва доброволна и безкористна помощ.

ЕДИНСТВО

Във всяка страна може да съществува само едно дружество на Червения кръст. То трябва да бъде достъпно за всички и да разпростира своята хуманна дейност по цялата територия на страната.

УНИВЕРСАЛНОСТ

Червеният кръст е световно движение, в което всички дружества имат равни права и задължението взаимно да се подпомагат.

+ БЪЛГАРСКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

Българският Червен кръст е единствената национална организация на Червения кръст на територията на Република България. Той е част от международното движение на Червения кръст и Червения полумесец.

Още през 1878 г. се учредяват първите червенокръстки дружества в Княжество България (васално на турския

султан) и автономната област Източна Румелия. В София е създадено Софийско областно дружество за подпомагане на болни и ранени с председател софийския митрополит Милетий. Сливенското дружество на Червения кръст е под председателството на митрополит Серафим, а Уставът му е утвърден от княз Дондуков-Корсаков – главен губернатор на Източна Румелия. На 20.09.1885 г. след Съединението на двете области е създадена и Националната организация с председател митрополит Климент. Официален указ на княз Александър Батенберг утвърждава организацията, а с писмо от 20-ти октомври 1885 г. Международния комитет на Червения кръст в Женева я признава. Българският Червен Кръст построява много болници в София, Плевен, Хасково, Бургас и др., открива и първото и дълго време единствено в страната училище за милосърдни сестри, играе важна роля в организирането и оказването на медицинска помощ по време на войните, които България води за национално обединение. Българският Червен Кръст провежда многобройни здравни курсове за обучението на самарянки и милосърдни сестри, които полагат грижи за болните и ранените войници и офицери на фронта и в тила.

БЧК организира обучението на медицинския персонал за клоновете си, както и медицински сестри в помощ на селското стопанство и промишлените предприятия, взема участие в създаването на санитарната авиация и спешната помощ в България, както и на организираното безвъзмездно и доброволно кръводаряване. БЧК създава много центрове за здравни консултации, млечни кухни, летовища, ученически трапезарии.

Българският Червен кръст е сдружение по Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Той е организация за осъществяване на общественополезна дейност със седалище в гр. София. По отношение на държавата Българският Червен кръст е автономен, което му позволява да действа в съответствие с принципите на Международното движение на Червения кръст и Червения полумесец и Закона за Българския Червен кръст. По силата на Закона, БЧК е автономна организация, която подпомага държавата в хуманитарната област, в подготовката за действия при военно положение, военни конфликти и бедствия, за опазване и укрепване здравето на населението и за възпитанието му в дух на висока нравственост, милосърдие и благотворителност, както и при приемането, съхраняването и разпределянето на предоставената от чужди държави, организации и граждани помощ с хуманитарни, в т. ч. екологични и културно-просветни, цели.

При изпълнение на своите задачи БЧК се подпомага от държавните институции в Република България и извън нея, търговските дружества и гражданите.

Необходимите средства за дейностите си БЧК набавя от членски внос, субсидии от държавния бюджет, дарения, завещания, приходи от недвижими имоти и от други. Към Българския Червен кръст могат да бъдат създавани фондове за финансиране на дейността му. Законодателят предвижда и известни облекчения при военно положение и по време на бедствие: Българският Червен кръст се освобождава от такси за превоз с всички видове транспортни средства и от пощенски такси, а лицата, които изпълняват служебни функции, имат право на безплатно пътуване; органите на Българския Червен кръст ползват безплатно съобщителните връзки; БЧК има право на безплатни административни услуги и съдействие от всички държавни и местни органи.

Българският Червен кръст има четиристепенна структура: Национално равнище (с ръководни органи Общо събрание и Национален съвет), Областно/столично равнище (с ръководни органи Общо събрание и Областен/столичен съвет), Общинско/териториално равнище (Общо събрание и Общински/териториален съвет) и Дружествено равнище (Дружествено събрание и Дружествено ръководство). Всички изборни органи се избират за срок от четири години. **Общото събрание** е върховният орган на Българския Червен кръст, който се състои от 90 члена. ОС приема, изменя и допълва устава на организацията, приема други вътрешноорганизационни актове, утвърждава Статута на Българския младежки Червен кръст и промените в него, избира и освобождава председател на Българския Червен кръст на обществени начала, определя броя, избира и освобождава заместник – председатели на обществени начала и членове на Националния съвет на обществени начала. Определя броя и избира от делегатите на Общото събрание членове на Националната контролна комисия на обществени начала и ги освобождава. ОС определя размера на членския внос, приема бюджета, приема основните насоки и програма за дейността на организацията, взема решения за откриване и закриване на клонове, за разпореждане с недвижимото имущество на организацията, за преобразуване и прекратяване дейността на Българския Червен кръст, отменя решения на другите органи на организацията, които противоречат на закона, устава, предходни решения на Общото събрание или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на Българския Червен кръст, взема решения по други важни въпроси, свързани с дейността на Българския Червен кръст. Решенията на Общото събрание са задължителни за другите органи на организацията. Общото събрание се свиква най-малко веднъж годишно от Националния съвет по негова инициатива или по искане на една трета от членовете на Общото събрание на Български Червен кръст. Общото събрание е законно, ако присъстват повече от половината от всички членове. При липса на кворум събранието се отлага с един час по-късно, на същото място и при същия дневен ред и

може да се проведе, ако се явят най-малко 40 % от всички членове на общото събрание. При липса на кворум се свиква ново събрание по същия ред. Всеки член на Общото събрание има право на един глас, освен в случаите при решаването на въпроси, отнасящи се до него, неговия съпруг/а или роднини по права линия – без ограничения, по съребрена линия – до четвърта степен, или по сватовство – до втора степен включително или до юридически лица, в които той е управител или може да наложи, или възпрепятства вземането на решения, когато няма право на глас.

Между сесиите на Общото събрание Българският Червен кръст се ръководи от **Национален съвет**, който е главният негов изпълнителен и разпоредителен орган. Националният съвет се състои най-малко от пет лица – председателя и заместник-председателя/ите на Българския Червен кръст, избрани от Общото събрание и членове, избрани от Общото събрание. Сред правомощията на НС са осигуряване изпълнението на решенията на Общото събрание; подготвяне и внасяне в Общото събрание проект за бюджет; контрол изпълнението на бюджета, приет от Общото събрание. НС подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на организацията; определя реда и организира извършването на дейността на организацията и носи отговорност за това; изготвя и утвърждава правилник за дейността си; взема решения за участие и прекратяване на участието на Български Червен кръст в други организации; взема решение за отдаване под наем на недвижими имоти собственост на организацията за срок повече от три години; взема решение за разпореждане с движимото имущество и парични средства на организацията; предоставя права за разпореждане до определен размер на Председателя и на Генералния директор; извършва ликвидация или взема решение за назначаване на ликвидатор; взема решения по всички въпроси, които по закон или съгласно устава не спадат в правата на друг орган. Националният съвет се събира на редовно заседание не по-малко от 9 пъти годишно, които се свикват и ръководят от председателя. Извънредно заседание на НС се свиква при писмено искане на заместник-председателя/ите или на една трета от членовете му. Заседанията на Националния съвет са законни, когато присъстват повече от половината негови членове. Националният съвет може да взема решения и без да бъде провеждано заседание, ако протоколът за взетото решение бъде подписан без забележки и възражения от всички негови членове. В заседанията на Националния съвет участва Генералният директор със съвещателен глас. Право на съвещателен глас имат и поканените за участие лица.

Председателят на БЧК Христо Григоров и генералният директор д-р София Стоименова на 130 годишнината на БЧК

Председателят представлява Българския Червен кръст. Той осъществява контрол за изпълнение на решенията на Общото събрание и Националния съвет, осъществява общ контрол на администрацията на Българския Червен кръст. В момента председател на Българския Червен кръст е Христо Григоров

Секретариатът при НС е административно-изпълнителен орган, който изпълнява решенията на Общото събрание и Националния съвет. Секретариатът се състои

от генерален директор, заместник генерален/и директор/и, директори на дирекции, други служители и работници, национални учебни центрове и бази на БЧК, с отделни структура, длъжностно щатно разписание и бюджет.

Генералният директор управлява администрацията на Българския Червен кръст и отговаря за изпълнението на решенията, приети от Общото събрание и Националния съвет, управлява оперативен

Христо Григоров - председател на БЧК трети пореден мандат

бюджета и се отчита пред Националния съвет. Генералният директор изпълнява функциите на работодател по отношение на директорите в системата на Българския Червен кръст. Генерален директор на БЧК е д-р София Стоименова.

Областните/столичната организация, се учредяват на територията, която следва областното административно-териториално деление на страната. **Областното/Столичното общо събрание** е висш ръководен орган в рамките на своята територия. Областното/Столичното ОС се свиква на редовна сесия не по-малко от един път годишно, а на извънредни сесии – по предложение на Областния/Столичния съвет, или на една трета от членовете му. То е законно, ако присъстват повече от половината му членове. Правомощия на Областното/Столичното

общо събрание са избирани и освобождавани председатели на обществени начала; определяне броя, избирани и освобождавани заместник-председатели на обществени начала. Също така приема отчета на Областния/Столичния съвет, отчета на Областната/Столичната контролна комисия и насоки за дейността на областната/столичната организация през следващия период; приема проект за бюджет на организацията.

Между сесиите на Областното/Столичното ОС дейността на организацията се ръководи от **Областния/Столичния съвет**, който е главен изпълнително-разпоредителен орган на областната/столичната организация. Сред правомощията на Съвета са: осигуряване изпълнението на решенията на ОС, НС, Областното/Столичното ОС; подготвяне и внасяне в Областното/Столичното ОС проект за бюджет на областната/столичната организация; изготвяне и утвърждаване правилник за дейността си; подготовка и внасяне в Областното/Столичното ОС отчет за дейността на организацията. Съветът определя броя на своите заседания, но се събира не по-малко от шест пъти в годината.

Председателят на Областния/Столичния съвет свиква и ръководи заседанията на съвета. Той отговаря за прилагането на общата политика в областта и за изпълнението на решенията, взети от Общото събрание, Националния съвет, Областното/Столичното общо събрание и Областния/Столичния съвет, както и осъществява общ контрол на администрацията на областната, съответно столичната, организация и носи отговорност за това.

Директорът на Секретариата на Областния/Столичния съвет управлява администрацията на Българския Червен кръст в областта и управлява бюджета по решение на Областния/Столичния съвет. Директорът се отчита пред Областния/Столичния съвет. Той изпълнява функциите на работодател по отношение на служителите и работниците от Секретариата на Областния/Столичния съвет.

Общинската/териториалната организация е главно структурно звено в района на съответната община. Тя осъществява цялостната червенокръстка дейност на тази територия и влиза в състава на съответната областна/столична организация. Общинската/териториалната организация се ръководи от **Общинско/Териториално общо събрание**.

Между сесиите на Общинското/Териториалното общо събрание дейността се ръководи от **Общинския/Териториалния съвет**, който е главен изпълнително-

разпоредителен орган на общинската организация. Той определя броя на своите заседания, но не по-малко от 4 пъти в годината и взема решенията с мнозинство от присъстващите.

Дружеството е основна организационна единица на Българския Червен кръст, изгражда се на териториален и производствен принцип и се състои от не по-малко от 5 члена. **Събранието** е върховен ръководен орган на дружеството. То се свиква най-малко веднъж в годината. То е законно, ако присъстват повече от половината му членове. Членовете на Събранието обсъждат въпроси, свързани с дейността на Българския Червен кръст и отчета на ръководството. Събранието избира веднъж на 4 години **председател, дружествено ръководство** и делегати и подгласник за Общинското/Териториалното общо събрание.

+ БЪЛГАРСКИ МЛАДЕЖКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ

Българският младежки Червен кръст е доброволна младежка организация, която е неразделна част от Българския Червен кръст и принадлежи към Международното младежко червенокръстско движение. БМЧК развива и реализира програми за обучение, дейности и услуги, чрез които утвърждава хуманитарните ценности сред децата и младежите на възраст до 35 г., работи за намаляване на социалната и здравната им уязвимост, извършва застъпничество за подобряване на благосъстоянието им и реализира кампании за подготовка и подпомагане на децата и младите хора при бедствия, аварии и катастрофи. За организация и изпълнение на дейността си, БМЧК приема Статута, който се утвърждава от Общото събрание на Българския Червен кръст. БМЧК приема и Стратегията за развитието си.

Върховен орган на БМЧК е Националният събор. В неговия състав влизат делегати от младежките организации от всички 28 области. Национален събор се провежда всяка година, а на две години се провежда отчетно-изборен национален

събор, който избира Председател на БМЧК и членове на Оперативното бюро и Проверителната комисия за двугодишен мандат.

Оперативното бюро е главния изпълнителен орган на БМЧК, който ръководи организацията между сесиите на Националния събор на БМЧК. Оперативното бюро се състои от Председателя на БМЧК и шест члена. Мандатът на Оперативното бюро е 2 години. Настоящият председател на БМЧК е Петър Петров.

Контролния орган на БМЧК е Проверителната комисия. Тя се състои от трима члена и функцията ѝ е да контролира решенията на органите на БМЧК относно съответствието им с Устава на БЧК, със Статута на БМЧК, с решенията на Националния съвет и с действащите вътрешно-организационни документи.

+ ПЛАНИНСКА СПАСИТЕЛНА СЛУЖБА

Планинската спасителна служба (ПСС) е в състава на БЧК. Тя провежда своята работа, като част от общата хуманитарна дейност на БЧК. ПСС организира и извършва дейността си в съответствие с правилник за дейността и устройството на ПСС при БЧК и вътрешно-устройствени наредби, които се приемат от Управителния съвет на ПСС и се утвърждават от Националния съвет на БЧК. ПСС има изградена структура от спасителни отряди, бази и постове в националните спортно-туристически центрове. Оперативната дейност се управлява чрез дирекция "Планинска спасителна служба" в Секретариата на НС на БЧК. ПСС организира и извършва планинско спасяване, като оказва помощ на пострадали в планините и развива профилактична дейност за предотвратяване на нещастия в планините. ПСС организира курсове и извършва обучение за: планински спасители, спасители на ски писти и други специалисти за дейността планинско спасяване и издава и презаверява свидетелствата за правоспособност на обучените.

+ ВОДНОСПАСИТЕЛНА СЛУЖБА

ВСС е част от структурата на БЧК. Основна цел на ВСС е намаляване на водния травматизъм в страната като обединява и координира дейността на организации и структури, работещи за опазването на човешкия живот при водни инциденти.

Насоките за работа на ВСС са повишаване знанията и уменията на гражданите за оказване на помощ и самопомощ при водни инциденти с цел предпазване от удавяне; обучение на водни спасители и други специалисти, работещи във водноспасителната верига; оказване на методическа помощ при създаването и функционирането на водноспасителните постове край водните площи; логистична подкрепа при наводнения в помощ на държавните структури; спортно-състезателна дейност.

+ БЕЖАНСКО-МИГРАНТСКА СЛУЖБА

БЧКС се стреми да улеснява социалната и икономическа интеграция на бежанците в България, да предотвратява изолацията на мигрантите и да спомага за формиране на положителни обществени нагласи към тези две групи в българското общество. В съответствие с червенокръстките принципи за хуманност и безпристрастност, БЧК оказва подкрепа на най-уязвимите групи сред бежанците и мигрантите и активно работи за тяхната социална защита. Годишно БЧК предоставя помощ и широк кръг от социални услуги на около 1300 чужденци, предимно лица с предоставен статут на бежанец или хуманитарен статут. По тази своя дейност БЧК работи усилено съвместно с Върховният комисариат на ООН за бежанците (UNHCR).

Сред другите дейности на БЧК са подготовка и помощ при бедствия, социално-здравни дейности, организационна дейност, издателска дейност, фондонабиране, международно сътрудничество, които са различно застъпени в отделните региони.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Закона за Българския Червен кръст
2. Устав на Българския Червен кръст
3. Женевските конвенции от 1949 и протоколите към тях
4. Анри Дюнан – „Спомен от Солферино”
5. <http://redcross.bg>
6. <http://www.ifrc.org>
7. <http://www.icrc.org>

INTERNATIONAL RED CROSS AND RED CRESCENT MOVEMENT

By Maria Kostova

The International Red Cross and Red Crescent Movement consists of several distinct organizations that are legally independent from each other and are united within the Movement – The International Committee of the Red Cross (ICRC), The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC) and 186 National Red Cross and Red Crescent Societies. The report focuses on the common basic principles of the organizations, their objectives, symbols, statutes and governing organs. The Bulgarian Red Cross is headquartered in Sofia. Its legal status, structure and activities are listed in the report.